

Lausuntopyyntö VN/15289/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle rajanylitystietojärjestelmää ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää koskevaksi täydentäväksi lainsäädännöksi (EES- ja ETIAS- järjestelmät)

Vastaanottajat:

rajavartiolaitos@raja.fi

VPRVLEoikeudellinenenosasto@raja.fi

Suomen Laivameklarit ry:n lausunto

16.8.2021

Suomen Laivameklarit ry edustaa 40 suomalaista ja Suomessa toimivaa yritystä, jotka tarjoavat merikuljetuksiin liittyviä palveluja. Jäsenyritykset ovat agentteja, laivameklareita, satamaoperaattoreita ja Suomessa toimivia suomalaisia ja ulkomaisia varustamoja.

Kiitämme mahdollisuudesta lausua asiassa ja mahdollisuudesta saada lisäaikaa lausunnon antamiseen 16.8. saakka.

Yleistä

Agenttiyritykset edustavat ulkomaista varustamoaa Suomessa ja toimivat tiedonvälittäjänä varustamon ja viranomaisen välillä. Suomalaisen agentin kannalta on parasta, jos toimintatavat ovat yhtenäiset koko EU:n alueella sekä tiedonvälitys viranomaisten suuntaan on yksinkertaista ja selkeää sekä tapahtuu ”yhden luukun” eli yhden järjestelmän kautta.

Uusien EES- ja ETIAS- järjestelmien päätavoitteet ovat kolmansien maiden kansalaisten osalta

- laittoman maahantulon ennaltaehkäisy
- rikollisuuden ja terrorismin ennaltaehkäisy
- sekä mm. tartuntatautien leviämisen ehkäisy

Suomen Laivameklarit ry:n jäsenyritykset tukevat mielellään viranomaisten työtä näiden uusille järjestelmille asetettujen tavoitteiden suhteen. Esityksessä on kuitenkin muutamia kohtia, joihin haluamme kiinnittää huomiota.

Miehistönvaihdot

Suuressa osassa EU- ja Schengen-maita merimiesten liikkuvuus on taattu merimiespassin avulla. Suomessa myös miehistönvaihtoon tulevilta merimiehiltä vaaditaan viisumi ja nyt uusien säännösten myötä kolmansien maiden viisumivapailta kansalaisilta ennakkoon hankittava ETIAS-lupa.

Suomen Laivameklarit ry katsoo, että lupa- ja viisumikäytäntöjä olisi hyvä tässä yhteydessä selkeyttää ja uusien järjestelmien käyttöönoton myötä siirtyä myös Suomessa vain ETIAS-luvan käyttöön ja vapauttaa merimiespassilla liikkuvat viisumivelvollisuudesta.

Merimiesten maissa käynnit

Merihenkilöstön tietoja ei viedä EES-järjestelmään tai heille ei tarvitse hakea ETIAS-lupaa, jos he eivät poistu alukselta sen käydessä satamassa. Rajavartioston kanssa käytyjen keskustelujen perusteella alustava tulkinta kuitenkin on, että jos viisuvapaa merimies poistuu ISPS-alueelta, hänellä tulee aina olla voimassa oleva ETIAS-lupa.

Koska luvan hakeminen ja voimassapitäminen on pääsääntöisesti henkilön itsensä vastuulla, tulee luvan hakemisen olla hyvin ohjeistettu ja helppoa myös sähköisten kanavien kautta sekä mobiilisti. Samoin myös vastuukysymykset ja sanktiot mahdollisissa rikkomustapauksissa tulee olla selkeästi määrätty ja ennalta viestitetty.

On oletettavaa, että agentit joutuvat ainakin alkuvaiheessa avustamaan omia asiakkaitaan ETIAS-lupien hankinnassa. Tämän vuoksi olisikin erittäin hyvä tehdä yhteistyötä Rajavartioston kanssa asian edistämiseksi.

Kansainvälinen risteilyliikenne

Rajavartiostolta saadun tiedon mukaan kansainvälisen risteilyliikenteen matkustajilla tulee olla ennakolta haettu ETIAS-lupa ja olisi kunkin henkilön tai matkanjärjestäjän vastuulla, että lupa on haettu ennen EU- ja/tai Schengen-alueelle tuloa.

Myös tältä osin tulee luvan hakemisen olla hyvin ohjeistettu ja helppoa myös sähköisten kanavien kautta sekä mobiilisti. Samoin myös vastuukysymykset ja sanktiot mahdollisissa rikkomustapauksissa tulee olla selkeästi määrätty ja ennalta viestitetty.

On oletettavaa, että agentit joutuvat ainakin alkuvaiheessa avustamaan omia asiakkaitaan ETIAS-lupien hankinnassa. Tämän vuoksi olisikin erittäin hyvä tehdä yhteistyötä Rajavartioston kanssa asian edistämiseksi.

Portnet, Nemo, EES ja ETIAS

EMSW-asetuksen myötä Suomessa ollaan rakentamassa Portnetin korvaavaa uutta NEMO-järjestelmää satamakäynteihin liittyvän viranomaistiedon välittämiseen. Tässä vastuutahoina ovat Liikenne- ja viestintävirasto Traficom sekä Fintraffic VTS.

Suomen Laivameklarit ry katsoo, että Nemossa tulisi huomioida myös rajanylittämisen uudet järjestelmät EES ja ETIAS sekä niihin liittyvä tiedonvaihto ja tarkastusvelvollisuudet – ja päinvastoin.

Toivomme, että viranomaiset tekevät näissä erillisissä järjestelmähankeissa yhteistyötä, jotta automaation ja digitalisaation mahdollisuudet tulevat täysimääräisesti hyödynnettyä ja loppukäyttäjän velvollisuudet eivät kasva.

Suomen Laivameklarit ry:n puolesta

Sari Turkkila
toiminnanjohtaja
sari.turkkila@shipbrokers.fi
+358405263348
www.shipbrokers.fi